

**Evaluatieverslag betreffende de aanvragen tot regeling van
bevoegdheidsconflicten tussen OCMW's**

2011

Hebben meegewerkt aan dit verslag:

Bernard Note
Thuy Phan

Inhoudstafel

INLEIDING	4
I. STATISTIEKEN.....	4
1. AANTAL ONTVANGEN DOSSIERS IN 2011	4
2. AANTAL DOSSIERS ONTVANGEN VAN 2004 TOT 2011	5
II. PROCEDURE VAN AANVRAAG TOT REGELING VAN EEN BEVOEGDHEIDSCONFLICT.....	7
1. DE AANVRAGEN TOT REGELING VAN CONFLICTEN INGEDIEND DOOR DE OCMW'S.....	7
1. Ontvankelijke en onontvankelijke aanvragen.....	7
1.1. Aantal onontvankelijke vragen in 2011	7
1.2. Soorten onontvankelijke aanvragen	7
1.3. Adviezen van de Dienst OCMW-Wetgeving - Bevoegdheidsconflicten.....	8
2. De aanvragen zonder voorwerp	8
3. Welk OCMW wordt als bevoegd aangeduid?	9
2. OPMERKINGEN	10
1. Onvolledige dossiers	10
2. Behandelingstermijn van de conflicten	10
3. Nieuw aanvraagformulier tot regeling van een bevoegdheidsconflict.....	11
III. AARD VAN DE CONFLICTEN.....	12
1. STATISTIEKEN	12
2. CONFLICTEN OVER DE BEPALING VAN DE GEWOONLIJKE VERBLIJFPLAATS.....	14
1. Aantal dossiers in 2011	14
2. Wettelijke bepaling	14
3. Opmerkingen over de toepassing van de algemene bevoegdheidsregel	14
3.1. De gewoonlijke verblijfplaats wordt bepaald op het ogenblik van de steunaanvraag.....	14
3.2. Bepaling van de gewoonlijke verblijfplaats	16
3.3. De toevallige verblijfplaats	16
3. CONFLICTEN M.B.T. DE HULPAANVRAGER DIE IN EEN INSTELLING VERBLIJFT.....	18
1. Aantal dossiers in 2011	18
2. Wettelijke bepaling	18
3. Opmerkingen over de toepassingen van paragrafen 1 en 3 van artikel 2 van de wet van 02/04/1965.....	19
3.1. Bedoelde instellingen	19
3.2. De inschrijving, als hoofdverblijfplaats, in het gemeentelijk bevolkingsregister .	20
3.3. De regel van de continuïteit van artikel 2, §3, van de wet van 2 april 1965.	22
4. CONFLICTEN INZAKE STUDENTEN	24
1. Aantal dossiers in 2011	24
2. Wettelijke bepaling	24
3. Opmerkingen over de toepassing van artikel 2, § 6, van de wet van 2 april 1965	25
3.1. Toepassingsgebied van artikel 2, § 6, van de wet van 2 april 1965	25
1) Toepassingsvoorwaarden.....	25
2) Studies met volledig leerplan:.....	25
3) De inschrijving in het register.....	26
4) Andere opmerkingen.....	28
3.2. De regel van de continuïteit van de bevoegdheid.....	28
1) De bevoegdheidscontinuïteit van het OCMW van oorspong	28

2) Toepassingsvoorwaarden van de regel van de bevoegdheidscontinuïteit.....	29
3) Onderbreking van de studies.....	29
5. CONFLICTEN INZAKE ASIELZOEKERS EN PERSONEN DIE EEN OPVANGSTRUCTUUR VERLATEN	31
1. Aantal dossiers in 2011	31
2. De bevoegdheidsregel van artikel 2, §5, van de wet van 1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn	32
1. Wettelijke bepaling	32
2. Opmerkingen over de toepassing van artikel 2, § 5, van de wet van 2 april 1965... ..	33
2.1. De inschrijving in het wachtregister.....	33
2.2. Toepassingsgebied van artikel 2, §5	34
2.3. Personen die illegaal op het grondgebied verblijven	35
3. De bevoegdheidsregel van artikel 2, § 8, van de wet van 2 april 1965 voor de toekenning van een huurwaarborg aan de personen die een opvangstructuur verlaten.	35
1. Wettelijke bepaling	35
2. Opmerkingen over de toepassing van artikel 2, § 8, van de wet van 02/04/65.....	36
2.1. Toepassingsgebied van artikel 2, § 8, van de wet van 02/04/65	36
2.2. Het OCMW bevoegd voor de huurwaarborg	37
2.3. Het OCMW dat bevoegd is om de andere vormen van maatschappelijke hulp dan de huurwaarborg toe te kennen aan de personen die de opvangstructuren verlaten	37
6. CONFLICTEN BETREFFENDE DAKLOZEN	40
1. Aantal dossiers in 2011	40
2. Wettelijke bepaling	40
3. Opmerkingen over de toepassing van artikel 2, § 7, van de wet van 2 april 1965	40
3.1. Begrip dakloze.....	40
3.2. Het bevoegde OCMW	41
3.3. Het referentieadres	41
3.4. De dakloze verblijft in één van de instellingen bedoeld in artikel 2, §1, van dezelfde wet.....	41
IV. ACTIES EN VOORSTELLEN VAN DE DIENST BEVOEGDHEIDSCONFLICTEN OM DE OCMW'S TE HELPEN BIJ HET BEHANDELEN VAN DE BEVOEGDHEIDSCONFLICTEN	42

Inleiding

Net als de voorgaande verslagen, biedt dit verslag een aantal statistieken met commentaar. De aard van de behandelde bevoegdheidsconflicten en de verschillende vaststellingen bij de behandeling van de bevoegdheidsconflicten, zoals die werden weergegeven in het verslag voor de jaren 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 en 2010 blijven actueel voor het jaar 2011.

I. Statistieken

1. Aantal ontvangen dossiers in 2011

1.1. Aantal dossiers ontvangen van 01/01/2011 tot en met 31/12/2011

Nederlandstalige:	262
Franstalige:	356
Totaal N+F:	618

1.2. Aantal dossiers ontvangen per maand in 2010

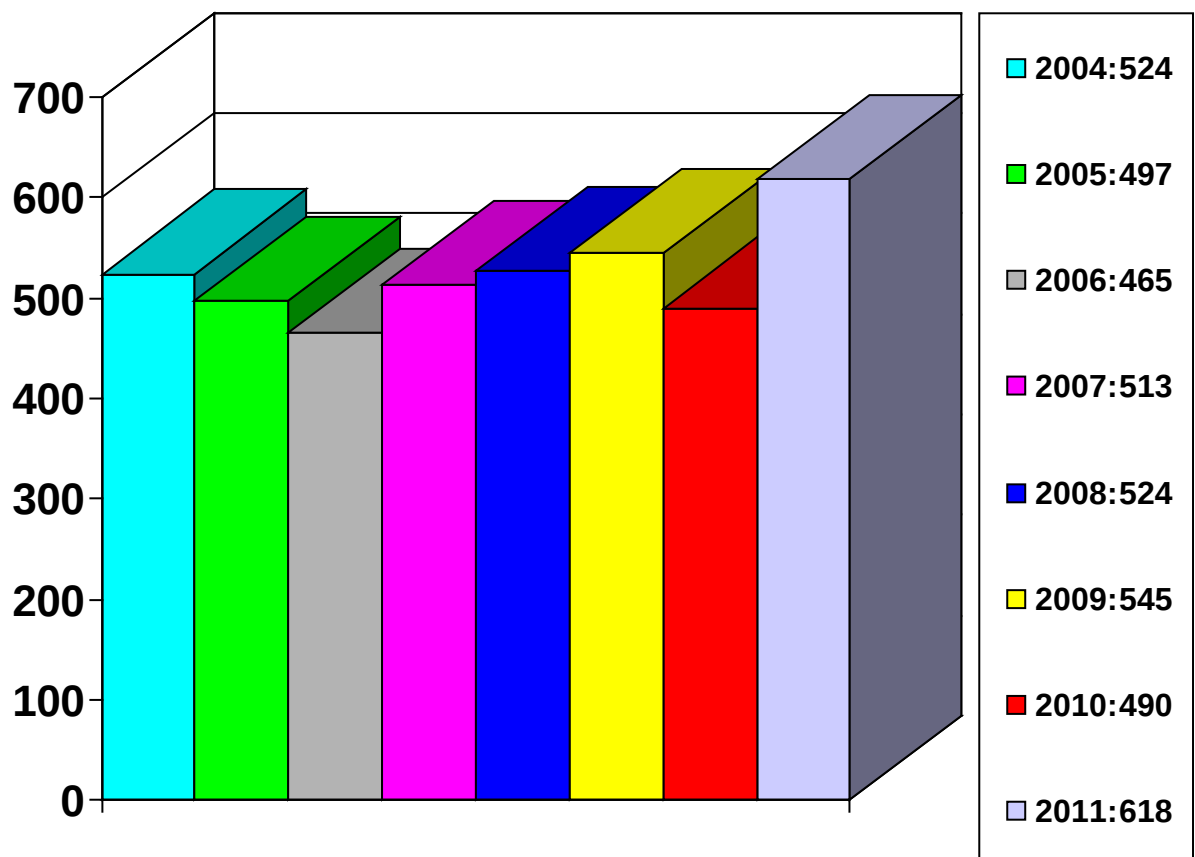
	Franstalige	Nederlandstalige	Totaal Nl + Fr
Januari:	25	25	50
Februari	26	18	44
Maart	34	20	54
April	17	30	47
Mei	27	25	52
Juni	23	20	43
Juli	33	19	52
Augustus	21	25	46
September	26	19	45
Oktober	48	29	77
November	39	17	56
December	37	15	52
Totaal	356	262	618

De periode van 01/01/2011 tot 31/12/2011 telt 244 werkdagen. We hebben dus gemiddeld per werkdag 1,12 Franstalig en 0,88 Nederlandstalig dossier ontvangen. Hetzij 2 dossiers per werkdag voor het geheel. Dit gemiddelde dient genuanceerd te worden. Er kunnen immers op bepaalde dagen verschillende dossiers tegelijk binnenkomen, die dan ook allemaal binnen dezelfde termijn van 5 werkdagen moeten behandeld worden.

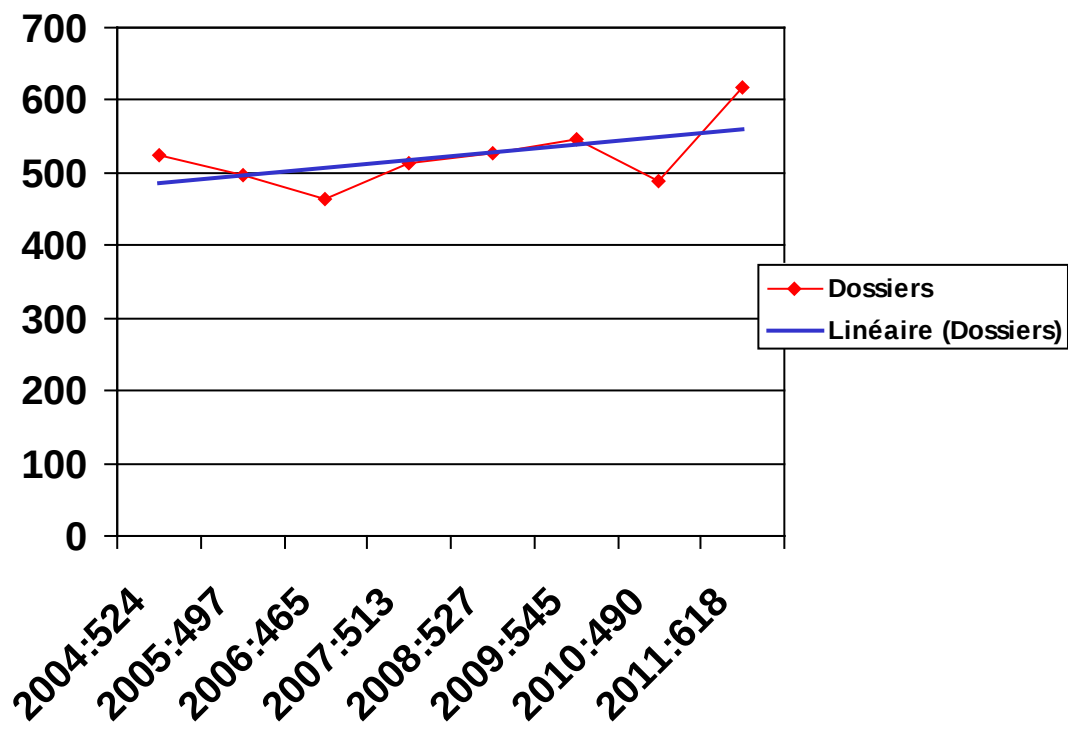
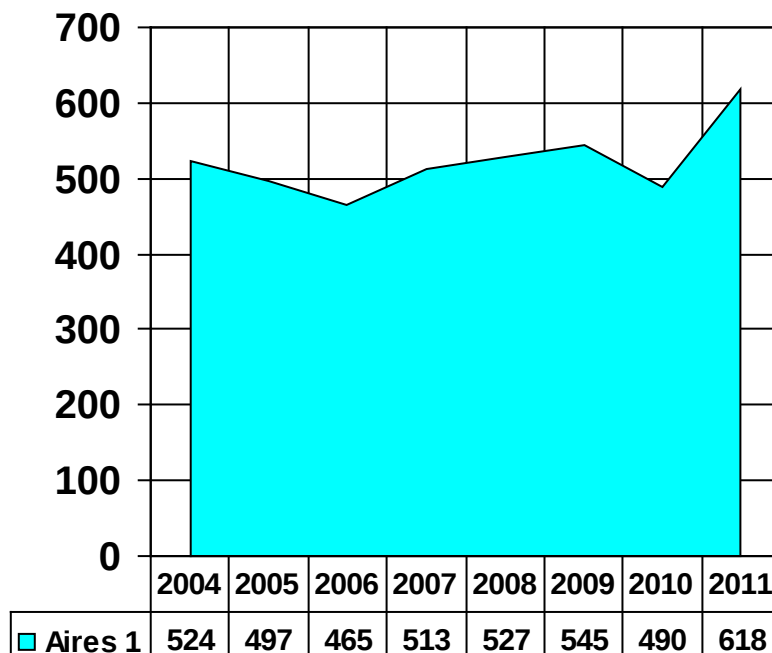
1.3. Aantal dagen waarop in 2010 verschillende dossiers binnenkwamen

<u>Aantal dossiers ontvangen per dag</u>	<u>Nederlandstalige en Franstalige dossiers/ Aantal dagen:</u>
1 dossier per dag	171 jours
2	97
3	35
4	14
5	7
6	2
Totaal	1

2. Aantal dossiers ontvangen van 2004 tot 2011

- Het aantal dossiers voor het jaar 2011 is gestegen in vergelijking met de andere jaren. Het gaat om het hoogste aantal sinds 2004.
- Het gemiddelde voor alle dossiers tussen 2004 en 2011 is 522 dossiers per jaar.

II. Procedure van aanvraag tot regeling van een bevoegdheidsconflict

1. De aanvragen tot regeling van conflicten ingediend door de OCMW's

1. Ontvankelijke en onontvankelijke aanvragen

De vraag tot regeling van bevoegdheidsconflicten is **ontvankelijk** indien ze voldoet aan de voorwaarden van artikel 15, vierde lid, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, dat stelt:

"Onverminderd de definitieve tenlasteneming van de kosten van de dienstverlening, bepaalt de minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke integratie behoort, binnen vijf werkdagen, het centrum dat voorlopig moet tussenkomen wanneer twee of meerdere OCMW's achten niet territoriaal bevoegd te zijn om een vraag te onderzoeken."

De procedure voor de aanvraag van een voorlopige regeling van een bevoegdheidsconflict tussen OCMW's op basis van artikel 15, vierde lid, van de wet van 2 april 1965, is niet van toepassing indien er geen bevoegdheidsconflict is tussen twee of meer OCMW's. In dit geval is de aanvraag **onontvankelijk**.

1.1. Aantal onontvankelijke vragen in 2011

52 dossiers op 618, dat is 8 %
Nederlandstalige: 31 dossiers op 262, dat is 12 %
Franstalige: 21 dossiers op 356, dat is 6 %

1.2. Soorten onontvankelijke aanvragen

- 1) Een gewone adviesaanvraag van het OCMW dat zich niet uitspreekt over zijn bevoegdheid en dat een aanvraag indient om de Dienst Bevoegdheidsconflicten het bevoegde OCMW te laten aanduiden.
- 2) Een vraag die betrekking heeft op de tenlasteneming van de hospitalisatiekosten door het OCMW van de onderstandsdomicilie.
- 3) Een aanvraag tot regeling van een bevoegdheidsconflict ingediend door een ziekenhuis, een opvangtehuis of een andere instelling.
Een dergelijke aanvraag is niet ontvankelijk omdat ze ingediend moet worden door een OCMW.
- 4) Een aanvraag tot regeling van een bevoegdheidsconflict ingediend door een OCMW zonder gemotiveerde beslissing inzake onbevoegdheid vanwege het OCMW waarmee het indienende OCMW een bevoegdheidsconflict heeft.

Dit is zo in het geval wanneer een eerste OCMW dat denkt onbevoegd te zijn, de steunaanvrager mondeling doorstuurt naar een tweede OCMW zonder een gemotiveerde beslissing inzake onbevoegdheid te nemen. In dit geval moet het tweede OCMW, dat ook denkt onbevoegd te zijn, die vraag doorsturen naar het volgens hem bevoegde OCMW en dit overeenkomstig de procedure beschreven in artikel 18, §4, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie of artikel 58, §3, van de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976. Het moet dus geen aanvraag tot regeling van een bevoegdheidsconflict bij de Dienst Bevoegdheidsconflicten indienen als er geen gemotiveerde beslissing tot onbevoegdheid genomen werd door het eerste OCMW.

1.3. Adviezen van de Dienst OCMW-Wetgeving - Bevoegdheidsconflicten

Bij de onontvankelijke aanvragen wordt er geen tijdelijk bevoegd centrum aangeduid in het kader van de procedure tot oplossing van bevoegdheidsconflicten.

In het belang van de steunaanvrager die ondertussen geen hulp krijgt, wordt door de Dienst OCMW-Wetgeving toch zo snel mogelijk een advies inzake de bevoegdheid meegedeeld aan het OCMW dat de aanvraag heeft ingediend. Dit advies kan in geen geval worden beschouwd als een beslissing van de Dienst Bevoegdheidsconflicten tot aanduiding van het bevoegde OCMW.

2. De aanvragen zonder voorwerp

Dit zijn de dossiers waarin na een vraag om aanvullende informatie bij de betrokken OCMW's één van de betrokken OCMW's erkent toch bevoegd te zijn om de steunaanvraag te behandelen. De aanvraag tot regeling van een bevoegdheidsconflict is onontvankelijk, aangezien zij zonder voorwerp is.

Er wordt vastgesteld dat in het merendeel van de gevallen het eerste OCMW, dat de steunaanvraag doorstuurde, het OCMW is dat zich toch bevoegd acht na een vraag om aanvullende informatie door de Dienst Bevoegdheidsconflicten.

Dit kan onder andere betekenen dat het eerste OCMW de steunaanvraag niet grondig heeft onderzocht alvorens zich onbevoegd te verklaren. De OCMW's analyseren niet altijd grondig alle feitelijke en wettelijke gegevens voordat ze beslissen dat ze onbevoegd zijn. Dit onderzoek gebeurt vaak slechts naar aanleiding van de vraag om aanvullende informatie vanwege de Dienst Bevoegdheidsconflicten.

Aantal aanvragen zonder voorwerp:

- In 2004: 11 dossiers op 524, dat is 2,09 %
- In 2005: 29 dossiers op 427, dat is 6,7 %
- In 2006: 26 dossiers op 465, dat is 5,6 %
- In 2007: 28 dossiers op 513, dat is 5,46 %
- In 2008: 12 dossiers op 527, dat is 2,27 %
- In 2009: 16 dossiers op 545, dat is 2,93 %
- In 2010: 47 dossiers op 490, dat is 9,59 %: het hoogste aantal.
- In 2011: 45 dossiers op 618, dat is 7,28 %: dit aantal is gedaald tegenover 2010, maar het blijft nog zeer hoog in vergelijking met de voorgaande jaren.

3. Welk OCMW wordt als bevoegd aangeduid?

Voor de ontvankelijke aanvragen¹, wordt het OCMW dat voorlopig moet tussenkomen aangeduid. Dit geeft het volgende resultaat voor het jaar 2011:

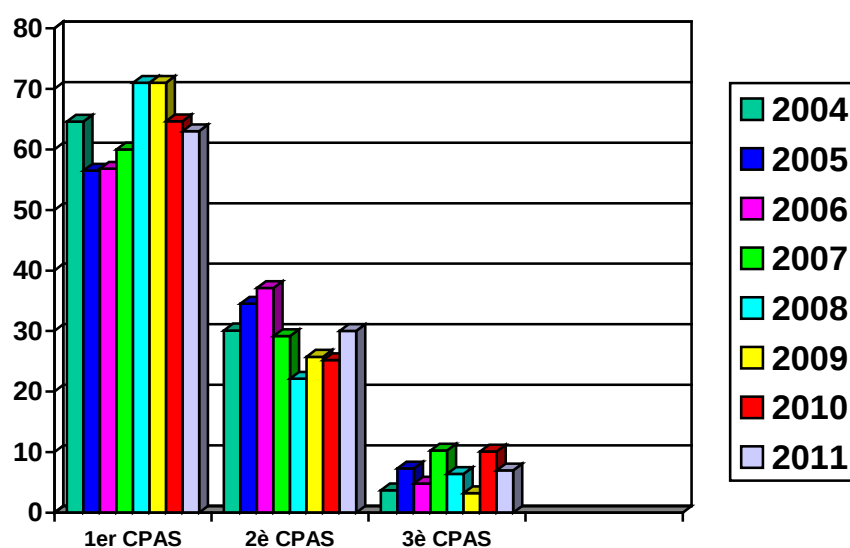
1. Het eerste OCMW dat de steunaanvraag wegens onbevoegdheid heeft doorgestuurd naar het tweede OCMW wordt aangeduid als bevoegd OCMW:

359 op 566 ontvankelijke dossiers, dat is 63 %

2. Het OCMW dat de aanvraag tot regeling van een bevoegdheidsconflict bij de POD heeft ingediend ("het tweede OCMW"), wordt aangeduid als bevoegd OCMW in:

167 op 566 ontvankelijke dossiers, dat is 30 %

3. Een derde OCMW wordt aangeduid als bevoegd OCMW in:
40 op 566 ontvankelijke dossiers, dat is 7 %)

Zoals voor de voorbije jaren stelt men in 2011 eveneens vast dat het eerste OCMW vaker als bevoegd centrum wordt aangeduid dan het tweede.

Dit kan onder andere betekenen dat het eerste OCMW de steunaanvraag niet grondig heeft onderzocht alvorens zich onbevoegd te verklaren.

---

¹ Er wordt hier geen rekening gehouden met onontvankelijke dossiers en de aanvragen zonder voorwerp.

2. Opmerkingen

1. Onvolledige dossiers

De opmerkingen over de vragen van de OCMW's tot regeling van bevoegdheidsconflicten die aan bod kwamen in de verslagen 2003, 2004 2005, 2006, 2007, 2008 en 2009, evenals deze over de behandeling van de dossiers inzake bevoegdheidsconflicten, blijven actueel.

De bevoegdheidsconflicten tussen OCMW's zijn vaak te wijten aan de interpretatie van feitelijke gegevens bij de toepassing van bevoegdheidsregels in een concrete situatie, en niet aan onduidelijkheden in de wet. De gegevens die door OCMW's ter beschikking worden gesteld zijn immers vaak onduidelijk en niet zelden tegenstrijdig.

Het merendeel van de dossiers is immers onvolledig omdat ze niet alle juridische en feitelijke gegevens bevatten en de procedure wordt niet altijd volledig nageleefd.

De OCMW's zijn nochtans verplicht hun beslissing motiveren en de redenen vermelden waarom ze menen onbevoegd te zijn. Deze motiveringsplicht die wordt voorgeschreven in artikel 18, §4, van de RMI-wet van 26 mei 2002 en in artikel 58 van de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976, heeft net tot doel om snel bevoegdheidsconflicten op te lossen.

Hierdoor moet de Dienst Bevoegdheidsconflicten zeer vaak aanvullende informatie vragen aan de betrokken OCMW's om te kunnen beschikken over alle juridische en feitelijke elementen en om zo een uitspraak te doen met kennis van zaken.

Bovendien informeert de Dienst Bevoegdheidsconflicten voor bepaalde dossiers alle bij het conflict betrokken OCMW's, die dan allemaal hun argumenten naar voor kunnen brengen. Dit kan leiden tot aanzienlijke vertragingen voor de behandeling van de dossiers.

De Dienst Bevoegdheidsconflicten kan zich voor de snel te nemen beslissing enkel baseren op de gegevens die door de betrokken OCMW's werden meegedeeld binnen de wettelijke termijn van vijf dagen en moet zijn beslissing baseren op alle juridische en feitelijke elementen waarover hij op dat moment beschikt.

2. Behandelingstermijn van de conflicten

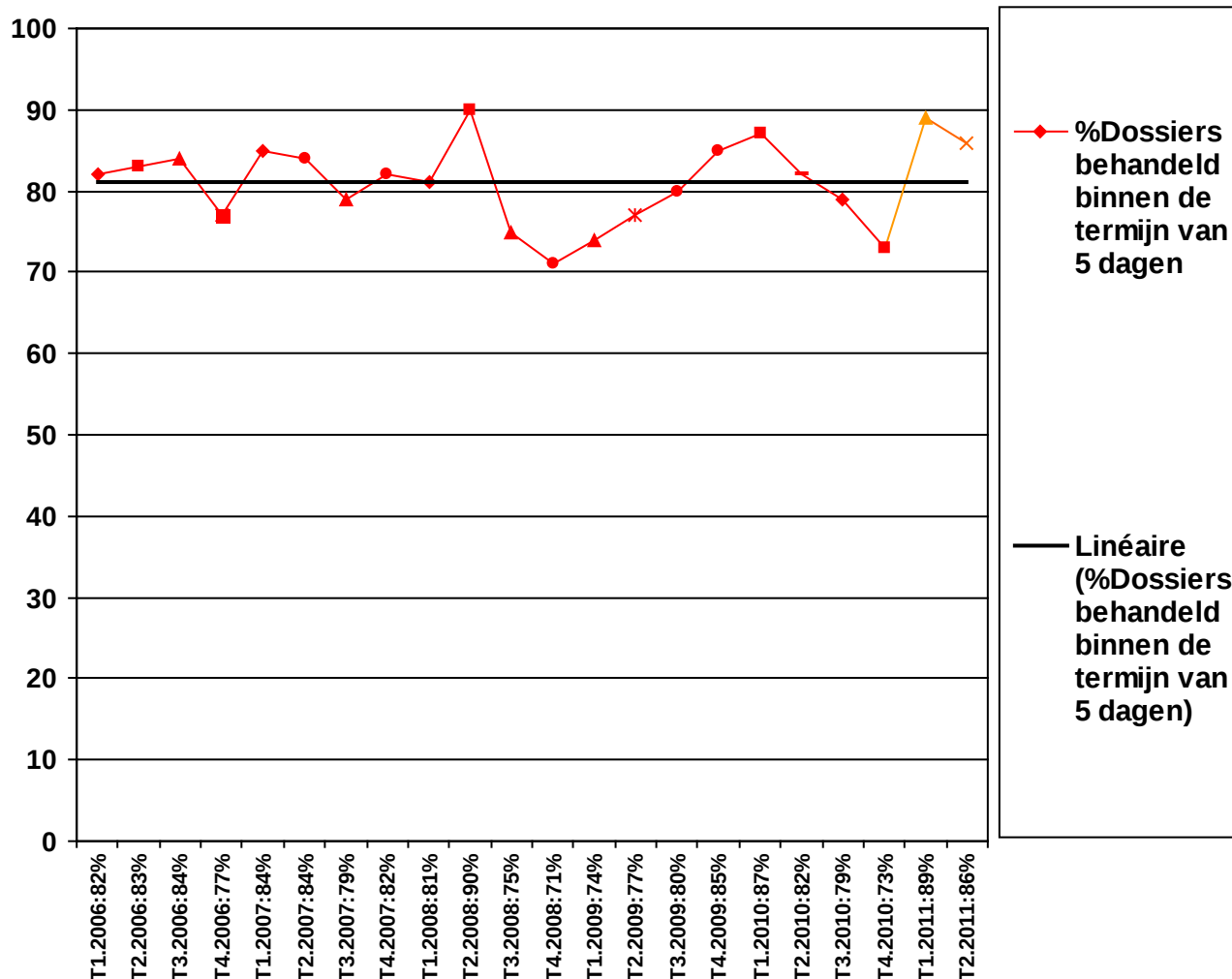
Omdat enerzijds vragen om bijkomende inlichtingen gesteld moeten worden aan de OCMW's en omdat anderzijds op bepaalde dagen verschillende dossiers tegelijkertijd toekomen, kan er soms sprake zijn van vertragingen in de behandeling van de dossiers.

Volgens de tevredenheidsenquêtes die bij de OCMW's werden uitgevoerd, heeft de Dienst Bevoegdheidsconflicten de volgende resultaten behaald:

- in 2008 = 69 %
- in 2010 = 69 %
- in 2011 = 70%

Onderstaande grafiek toont het percentage van de dossiers aan die werden behandeld binnen de wettelijke termijn van 5 werkdagen, per kwartaal sinds 2006, door de Dienst Bevoegdheidsconflicten.

Het gemiddelde percentage van dossiers behandeld binnen de termijn bedraagt 80 % sinds 2006 tot 2010.

3. Nieuw aanvraagformulier tot regeling van een bevoegdheidsconflict

Om onmiddellijk over alle juridische en feitelijke elementen te kunnen beschikken om met kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen, heeft de Dienst Bevoegdheidsconflicten het aanvraagformulier tot regeling van een bevoegdheidsconflict aangepast, opdat de OCMW's duidelijke informatie zouden bezorgen over de toestand van de steunaanvrager door het formulier in te vullen.

III. Aard van de conflicten

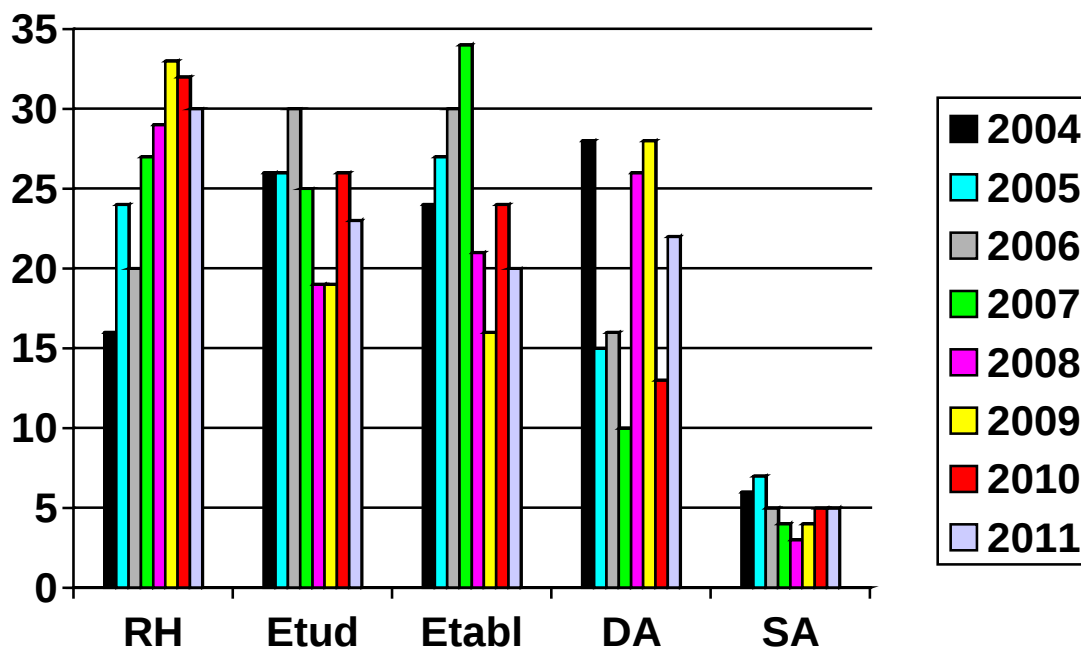
1. Statistieken

De ontvankelijke² aanvragen tot regeling van bevoegdheidsconflicten hebben betrekking op de toepassing van de bevoegdheidsregels al naargelang de situatie of het statuut van de steunaanvrager.

In 2011, op 566 ontvankelijke dossiers:

Gewoonlijke verblijfplaats	171 dossiers op 566	30 %
Studenten	128	23 %
Instellingen	113	20 %
Asielzoekers	125	22 %
Daklozen	29	5 %

Vergelijking tussen het aantal ontvankelijke dossiers ontvangen in 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 en 2011

² Er wordt hier geen rekening gehouden met onontvankelijke dossiers en de aanvragen zonder voorwerp.

We stellen vast dat het hoogste aantal conflicten in 2011 vooral betrekking heeft op de bepaling van het gewoonlijke verblijf en op de studenten.

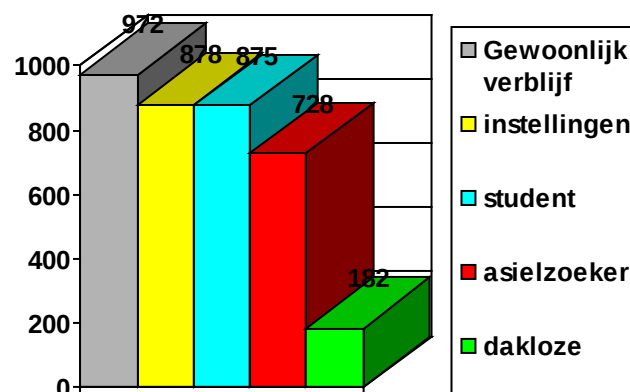
Het aantal conflicten in verband met de bepaling van de gewoonlijke verblijfplaats is gedaald in vergelijking met de 2 voorgaande jaren.

Het aantal conflicten dat betrekking heeft op studenten, personen die in instellingen verblijven is gedaald in vergelijking met het jaar 2010.

Het aantal conflicten dat betrekking heeft op asielzoekers is sterk gestegen in vergelijking met het jaar 2010, omwille van de toestand van de asielzoekers die geen code 207 hadden ontvangen en de opvangstructuren niet mochten verlaten.

Het totale aantal dossiers per thema sinds 2004

- Gewoonlijke verblijfplaats: 972 dossiers
- Instellingen: 878 dossiers
- Studenten: 875 dossiers
- Asielzoekers: 728 dossiers
- Daklozen: 182 dossiers

Deze grafiek geeft de aard van de bevoegdheidsconflicten weer die sinds 2004 werden opgelost.

1. Over het algemeen wordt vastgesteld dat het grootste aantal conflicten betrekking heeft op de bepaling van de gewoonlijke verblijfplaats, de toepassing van de algemene bevoegdheidsregel.
2. In tweede positie: de conflicten met betrekking tot de aanvrager die in een instelling verblijven.
3. In derde positie: de conflicten over studenten.
4. In vierde positie: de conflicten over asielzoekers.
5. In laatste positie: de conflicten over daklozen, die weinig talrijk zijn.

2. Conflicten over de bepaling van de gewoonlijke verblijfplaats

Deze conflicten hebben betrekking op de toepassing van de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1°, van de wet van 02/04/1965 die als bevoegd OCMW datgene aanduidt van de gemeente waar de aanvrager gewoonlijk verblijft.

1. Aantal dossiers in 2011

171 dossiers op 566 ontvankelijke dossiers, hetzij 30 %

Nederlandstalige dossiers: 104 op 231 ontvankelijke dossiers, hetzij 45 %

Franstalige dossiers: 67 op 335 ontvankelijke dossiers, hetzij 20 %

Het aantal dossiers met betrekking tot de toepassing van de bevoegdheidsregel van artikel 1, 1, is het hoogste in vergelijking met andere problematieken.

2. Wettelijke bepaling

Art. 1, 1°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn:
""steunverlenend openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn": het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente op wier grondgebied zich een persoon bevindt die bijstand behoeft, wiens staat van behoeftigheid door dit openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn erkend werd en aan wie het centrum steun verleent waarvan de aard en, zo nodig, het bedrag door het centrum beoordeeld en bepaald worden"

3. Opmerkingen over de toepassing van de algemene bevoegdheidsregel

3.1. De gewoonlijke verblijfplaats wordt bepaald op het ogenblik van de steunaanvraag

De gewoonlijke en effectieve verblijfplaats van de persoon bepaalt het bevoegde OCMW. De gewoonlijke verblijfplaats wordt bepaald op het ogenblik van de steunaanvraag.

Zoals de Raad van State heeft gepreciseerd, wordt de territoriale bevoegdheid van OCMW's bepaald op het ogenblik van de steunaanvraag, aangezien het ten vroegste op die datum is dat de toekenning van steun noodzakelijk geworden is.

Bijzondere gevallen

A. Verhuis van een gemeente naar een andere

Wanneer een persoon die een gemeente verlaat om zich in een andere gemeente te vestigen en die steun vraagt naar aanleiding van de verhuis, meer bepaald steun om een huurwaarborg toe te kennen, zal het OCMW dat bevoegd is om deze steun toe te kennen het OCMW zijn van de gewoonlijke verblijfplaats van deze persoon. Alles zal dus afhangen van het ogenblik waarop de persoon zijn aanvraag zal doen.

Indien hij zijn aanvraag doet vooraleer hij zich in zijn nieuwe woning vestigt, zal hij zich moeten richten tot het OCMW van zijn huidige verblijfplaats en niet tot het OCMW van de gemeente op wier grondgebied zich zijn nieuwe woning bevindt.

Wanneer de persoon het OCMW steun vraagt inzake huurwaarborg, nadat hij zich in zijn nieuwe woning heeft gevestigd, zal hij zich dus moeten richten tot het gemeente waar zijn nieuwe woning zich bevindt. Wanneer de aanvrager zich in de nieuwe gemeente heeft gevestigd, die voortaan zijn gewoonlijke en effectieve verblijfplaats zal worden, is het OCMW van deze nieuwe gemeente bevoegd.

Bepaalde OCMW's verklaren zich, ten onrechte, onbevoegd omdat zij van mening zijn dat het OCMW van de plaats die men verlaat bevoegd is om een huurwaarborg toe te kennen. Welnu, het OCMW van de vroegere verblijfplaats is niet meer bevoegd om een huurwaarborg toe te kennen voor een gebouw dat in een andere gemeente is gevestigd en waarin de aanvrager reeds een bepaalde tijd verblijft. Het OCMW van de gemeente die de betrokkene heeft verlaten is niet meer bevoegd om een huurwaarborg toe te kennen, indien de betrokkene reeds op het grondgebied van een andere gemeente is gevestigd op het ogenblik van zijn steunaanvraag.

B. Achterstallige facturen

Wanneer de persoon een aanvraag tot maatschappelijke dienstverlening indient met het oog op de betaling van een factuur, is het OCMW van de gemeente waar hij gewoonlijk verblijft op het ogenblik van zijn aanvraag bevoegd om zijn aanvraag te onderzoeken.

Het OCMW van de gemeente waar de persoon verblijft op het ogenblik van de steunaanvraag is bevoegd om de aanvraag tot tenlasteneming te onderzoeken van de achterstallige facturen voor waterverbruik die betrekking hebben op de oude woning gevestigd op het grondgebied van een andere gemeente.

Voorbeeld:

De betrokkene verblijft in gemeente X en heeft een aanvraag tot maatschappelijke dienstverlening ingediend bij het OCMW van gemeente X voor de tenlasteneming van facturen voor de afsluiting van water en elektriciteit van een vorige woning die gelegen was in gemeente Y. Het OCMW van gemeente X heeft zich onbevoegd verklaard op basis van artikel 1, 1°, van de wet van 02/04/1965 en heeft de aanvraag

bezorgd aan het OCMW van gemeente Y, met als motief dat de betrokkene in gemeente Y verbleef en het energieverbruik betrekking had op de woning gevestigd in gemeente Y. Het OCMW van gemeente X is bevoegd om de steunaanvraag te onderzoeken, aangezien de betrokkene, op het ogenblik van zijn steunaanvraag, zijn gewoonlijke verblijfplaats had in gemeente X.

3.2. Bepaling van de gewoonlijke verblijfplaats

Het OCMW van de gemeente waar de persoon zijn gewoonlijke en effectieve verblijfplaats heeft is bevoegd om hem steun te verlenen.

De bepaling van de gewoonlijke verblijfplaats van de aanvrager is een feitelijke kwestie en wordt afgeleid uit het geheel van feitelijke omstandigheden.

De gemeente waar de persoon gedomicilieerd is (die wil zeggen ingeschreven in de rijksregisters) komt normaal overeen met zijn gewoonlijke verblijfplaats, maar niet noodzakelijk (een persoon kan, bijvoorbeeld, nog steeds gedomicilieerd zijn op een oud adres en feitelijk elders verblijven). De feitelijke situatie (verblijft de persoon gewoonlijk en effectief op het grondgebied van de gemeente?) primeert op de administratieve situatie (inschrijving in de rijksregisters).

De inschrijving in het bevolkingsregister kan een aanwijzing zijn van een gewoonlijk verblijf in een bepaalde gemeente, maar zij vormt geen bepalend en beslissend element.

Het bevoegd OCMW wordt bepaald ten aanzien van de gewoonlijke en effectieve verblijfplaats en niet van de inschrijvingsplaats in de bevolkingsregisters.

De duur van het verblijf vormt geen bepalend element om de gewoonlijke verblijfplaats vast te stellen.

Voorbeeld:

Een persoon is gedomicilieerd in gemeente X; hij heeft zijn domicilie definitief moeten verlaten en verblijft sinds 2 weken bij een kennis in gemeente Y, in afwachting van het vinden van een andere woning.

Zijn gewoonlijke verblijfplaats bevindt zich in gemeente Y, zelfs al verblijft hij er pas twee weken en is hij nog steeds gedomicilieerd in gemeente X.

3.3. De toevallige verblijfplaats

De toevallige verblijfplaats is die waar men op doortocht is, die waar de betrokkene regelmatig terugkeert, zonder dat het zijn belangrijkste levensplaats is; wat veronderstelt dat de betrokkene over een andere verblijfplaats beschikt die zijn gewoonlijke verblijfplaats is.

Wanneer de persoon op een camping verblijft, kan die beschouwd worden als een gewoonlijke of toevallige verblijfplaats, volgens de feitelijke omstandigheden.

Voorbeeld:

De betrokkene verblijft op een camping die gevestigd is in gemeente X en heeft geen andere verblijfplaats. Het OCMW van gemeente X is bevoegd om de steunaanvraag te onderzoeken, aangezien de betrokkene gewoonlijk op het grondgebied van gemeente X verbleef op het ogenblik van zijn steunaanvraag.

Als de persoon, echter, over een woning beschikt op het grondgebied van een andere gemeente en enkele weken op de camping doorbrengt, moet zijn aanwezigheid op de camping beschouwd worden als een toevallige aanwezigheid.

Hetzelfde geldt voor het verblijf van de persoon in een afkickcentrum of in een ziekenhuis; dit kan beschouwd worden als een gewoonlijk of toevallig verblijf, naar gelang de feitelijke omstandigheden.

Voorbeeld:

De betrokkene beschikt over een verblijf in gemeente X en verbleef er vóór zijn verblijf in het afkickcentrum voor verslaafden, gevestigd in gemeente Y. Hij zal, na zijn verblijf in het afkickcentrum, terugkeren naar zijn woning. In dit geval kan beschouwd worden dat de betrokkene toevallig in gemeente Y verbleef, met het oog op zijn behandeling in het afkickcentrum voor verslaafden en dat hij zijn gewoonlijke verblijfplaats in gemeente X heeft behouden.

Als, op het ogenblik van zijn aanvraag, de betrokkene, daarentegen, noch domicilie, noch hoofdverblijfplaats had op het ogenblik dat hij werd opgenomen in het afkickcentrum, is het OCMW van de gemeente waar het afkickcentrum is gevestigd of waar de betrokkene verblijft, bevoegd.

3. Conflicten m.b.t. de hulpaanvrager die in een instelling verblijft

1. Aantal dossiers in 2011

113 dossiers op 566 ontvankelijke dossiers, hetzij 20 %

Nederlandstalige dossiers: 41 op 231 ontvankelijke dossiers, hetzij 18 %

Franstalige dossiers: 72 op 335 ontvankelijke dossiers, hetzij 21 %

2. Wettelijke bepaling

Art. 2, van de wet van 1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn:

« § 1. In afwijking van artikel 1, 1°, is het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de betrokkene op het ogenblik van zijn opname in een instelling of bij een nagenoemd privaat persoon voor zijn hoofdverblijf in het bevolkings- of in het vreemdelingenregister of in het wachtregister was ingeschreven, bevoegd om de noodzakelijke steun te verlenen, indien de bijstand vereist is

1° bij de opname of tijdens het verblijf van een persoon:

- hetzij in een psychiatrisch ziekenhuis;
- hetzij in een erkende instelling voor gehandicapten;
- hetzij, zo het gaat om een minderjarige, in een instelling voor kinderen of bij een privaat persoon die hem onder bezwarende titel huisvest;
- hetzij in een erkend rustoord voor bejaarden, hetzij in een serviceflatgebouw of woningcomplex met dienstverlening, voor zover deze voorzieningen als dusdanig door de bevoegde overheid erkend zijn;
- hetzij in een instelling van gelijk welke aard, waar die persoon verplicht verblijft in uitvoering van een rechterlijke of administratieve beslissing;
- hetzij in een psychiatrisch verzorgingstehuis of een initiatief van beschut wonen, voor zover deze voorzieningen door de bevoegde overheid erkend zijn³;
- hetzij in een instelling of een inrichting die door de bevoegde overheid erkend is om personen in noodsituaties op te vangen en hen tijdelijk te huisvesten en te begeleiden;
- hetzij in een erkend rust- en verzorgingstehuis.

2° met het oog op de overbrenging van een persoon van een verplegingsinstelling naar een andere instelling of persoon als bedoeld onder 1° hierboven.

³ Dit zijn de instellingen die bepaald werden door de Koning in het koninklijk besluit van 31 december 1983 (B.S. 25/01/1984) dat bepaalt dat: Het artikel 1, §1, 1°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door openbare centra voor maatschappelijk welzijn is van toepassing vanaf de opname of tijdens het verblijf van een persoon in een psychiatrisch verzorgingstehuis of een initiatief van beschut wonen, op voorwaarde dat deze instellingen erkend werden door de bevoegde overheid.

§3. Hetzelfde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn blijft bevoegd om steun te verlenen, wanneer een persoon achtereenvolgens en zonder onderbreking wordt opgenomen door verscheidene instellingen of personen als bedoeld in §1 van dit artikel, of wanneer hij, tijdens zijn verblijf in die instellingen of bij die personen, een behandeling in een verplegingsinstelling moet ondergaan."

Het OCMW van de gemeente waar de betrokkene voor zijn hoofdverblijf in het bevolkingsregister was ingeschreven op het ogenblik van zijn opname in één van de bedoelde instellingen, is bevoegd.

3. Opmerkingen over de toepassingen van paragrafen 1 en 3 van artikel 2 van de wet van 02/04/1965

Wanneer de aanvrager in een instelling verblijft, moet het OCMW nagaan of hij in een door de wet bedoelde instelling verblijft en dat hij, op het ogenblik van zijn opname in de instelling, een inschrijving als hoofdverblijfplaats heeft in het bevolkings- of vreemdelingenregister of in het wachtregister. Indien deze twee voorwaarden zijn vervuld, is het OCMW van de gemeente waar de aanvrager was ingeschreven bevoegd om zijn steunaanvraag te onderzoeken.

Wanneer verduidelijkt wordt dat de instelling erkend moet zijn en dit niet zo is, is de uitzondering inzake bevoegdheid niet van toepassing en valt men terug op de algemene bevoegdheidsregel, namelijk de bevoegdheid van het OCMW van de gemeente op wiens grondgebied de persoon verblijft, namelijk het OCMW van de gemeente waar de instelling is gevestigd, wanneer de betrokkene geen andere gewoonlijke verblijfplaats heeft.

Wanneer de persoon geen inschrijving als hoofdverblijfplaats had in het bevolkings- of vreemdelingenregister of in het wachtregister op het ogenblik van zijn opname in de instelling, valt men eveneens terug op de algemene bevoegdheidsregel. Zoals hierboven reeds aangehaald, bedoelt de wet de inschrijving als hoofdverblijfplaats en dus niet de inschrijving als referentieadres.

3.1. Bedoelde instellingen

Wanneer de aanvrager niet verblijft in één van de bedoelde instellingen, past men de algemene regel van de gewoonlijke verblijfplaats toe.

Afkickcentra voor drugsverslaafden vallen niet onder het toepassingsgebied van artikel 2, §1, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

De specifieke bevoegdheidsregel vervat in artikel 2, §1, van de wet van 2 april 1965 is een uitzondering op de algemene bevoegdheidsregel vervat in artikel 1, 1°, van voornoemde wet en dient restrictief te worden geïnterpreteerd.

Deze bepaling viseert hoofdzakelijk de opvangtehuizen en de tehuizen voor ongehuwde moeders. Ze werd ingevoerd door het KB van 13/08/1984. Het was de bedoeling van de wetgever om “de openbare centra voor maatschappelijk welzijn te beschermen tegen excessieve financiële kosten die het resultaat zijn van het ten laste nemen van de kosten van hulpverlening toegekend aan de inwoners van andere gemeente die verblijven in opvangcentra.” (MB van 14 september 1984, p. 12.720) De wetgever heeft een algemene definitie ontwikkeld voor de term opvangtehuis, zijnde: “een instelling of een inrichting die door de bevoegde overheid erkend is om personen in noodsituaties op te vangen en hen tijdelijk te huisvesten en te begeleiden”.

De instellingen bedoeld door artikel 2, §1, van de wet van 2 april 1965 moeten door de bevoegde overheid erkend worden als opvangtehuis. Een revalidatiecentrum verbonden aan het RIZIV door een overeenkomst wordt niet beschouwd als een instelling bedoeld door artikel 2, §1, van de wet van 2 april 1965. “Het feit dat afkickcentra voor drugsverslaafden een overeenkomst tot ten laste neming door het RIZIV ondertekend hebben, impliceert niet dat zij door de bevoegde overheid erkend zijn maar betekent enkel dat deze instelling de verzorgingskosten ten laste neemt met betrekking tot de revalidatie van personen die voor verzorging in een dergelijke inrichting zijn opgenomen.” (Dit standpunt werd bevestigd door het Hof van Beroep van Luik in zijn arrest van 22 maart 2005 (R.G.612/2000)).

3.2. De inschrijving, als hoofdverblijfplaats, in het gemeentelijk bevolkingsregister

Artikel 2, §1, van de wet van 2 april 1965 is enkel van toepassing indien de aanvrager in het register is **ingeschreven voor zijn hoofdverblijfplaats, op het ogenblik van zijn opname in de instelling.**

- 1) Het OCMW moet de administratieve toestand van de persoon onderzoeken op het ogenblik van zijn opname in de instelling. Een wijziging in de administratieve toestand van de persoon na zijn opname zal zonder effect zijn tijdens zijn verblijf in deze instelling. Het bevoegde OCMW is dat van de gemeente waar de persoon is ingeschreven in het gemeentelijk bevolkingsregister op het ogenblik van zijn opname in de instelling, en dit gedurende zijn ganse verblijf, zelfs wanneer de persoon er niet meer ingeschreven is op het ogenblik dat hij zijn steunaanvraag heeft gedaan, dat hij geschrapt werd of dat hij van domicilie is veranderd.
- 2) Deze regel is niet van toepassing wanneer de persoon een inschrijving heeft als referentieadres of geen inschrijving heeft. Een inschrijving als referentieadres wordt niet in aanmerking genomen voor de toepassing van de territoriale bevoegdheidsregel van de OCMW's van artikel 2, §1, van voornoemde wet.

Wanneer de aanvrager geen inschrijving had als hoofdverblijfplaats, of geschrapt was uit het register of een inschrijving had als referentieadres op het ogenblik van zijn opname in de instelling, is deze specifieke regel niet van toepassing. Het OCMW van de gemeente waar de aanvrager gewoonlijk verblijft op het ogenblik van zijn aanvraag is dan bevoegd.

- 3) De voorwaarde voor de inschrijving als hoofdverblijfplaats is vervuld, zelfs wanneer het adres waarop de persoon is ingeschreven samenvalt met het adres van een instelling (opvangtehuis, gevangenis, enz.).

Wanneer de betrokkene in een instelling verblijft bedoeld door de wet en als hoofdverblijfplaats is ingeschreven in het bevolkingsregister van gemeente X, overeenkomstig de reglementering betreffende de bevolkingsregisters die valt onder de bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken, moet deze inschrijving in aanmerking genomen worden voor de toepassing van de territoriale bevoegdheidsregel van de OCMW's van artikel 2, §1, van de wet van 2 april 1965, zelfs wanneer deze persoon nog is ingeschreven op het adres van een vorige instelling waar hij heeft verbleven (gevangenis, opvangtehuis, psychiatrisch ziekenhuis, rusthuis, enz.).

Voorbeeld:

De betrokkene is gedomicilieerd in gemeente X op het adres van een opvangtehuis waarin hij voorheen verbleef en hij verblijft momenteel in een ander erkend opvangtehuis gelegen in gemeente Y. Het OCMW van gemeente X is bevoegd.

De OCMW's roepen vaak artikel 6 in van de wet van 02/04/1965 om zich onbevoegd te verklaren. Zij beschouwen dat het feit dat de aanvrager is ingeschreven op het adres van een instelling een domicilie zonder uitwerking is dat niet in aanmerking kan worden genomen om het bevoegd OCMW te bepalen.

Deze argumentatie is onjuist.

Er moet worden opgemerkt dat artikel 6 van de wet van 02/04/1965 die bepaalt dat " *Is zonder uitwerking voor het verwerven van een nieuw onderstandsdomicilie het verblijf, al dan niet als behoeftige hetzij in een verplegingsinstelling, hetzij in een instelling of bij een privaat persoon bedoeld bij artikel 2, § 1, van dezelfde wet*", betrekking heeft op de bepaling van het OCMW van het onderstandsdomicilie en niet op de territoriale bevoegdheid van de OCMW's.

Overeenkomstig artikel 1, 2, eerste paragraaf van de wet van 2 april 1965 is het centrum van het onderstandsdomicilie "het OCMW van de gemeente waar de betrokkene voor zijn hoofdverblijf ingeschreven is in het bevolkingsregister op het ogenblik waarop hij, al dan niet als behoeftige, behandeld wordt, met of zonder hospitalisatie, in een verplegingsinstelling".

Dit centrum is enkel bevoegd voor de eventuele tenlasteneming van de kosten die voortvloeien uit de behandeling in één van de verzorgingsinstellingen bedoeld door de wet. De wetgever maakt een onderscheid tussen het bevoegd

steunverlenend centrum enerzijds (artikel 1,1 en 2) en het centrum van het onderstandsdomicilie anderzijds (artikel 1,2).

Dit onderscheid is fundamenteel. Het centrum van het onderstandsdomicilie, komt, evenals de Staat bij gebrek aan onderstandsdomicilie, enkel in tweede instantie tussen, als instantie waarop het steunverlenend centrum bepaalde kosten kan doorrekenen, binnen de naleving van bepaalde termijnen en onder bepaalde voorwaarden. Het centrum van het onderstandsdomicilie buigt zich nooit over steunaanvragen.

3.3. De regel van de continuïteit van artikel 2, §3, van de wet van 2 april 1965.

Art. 2, §3, van de wet van 1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn:

"Hetzelfde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn blijft bevoegd om steun te verlenen, wanneer een persoon achtereenvolgens en zonder onderbreking wordt opgenomen door verscheidene instellingen of personen als bedoeld in §1 van dit artikel, of wanneer hij, tijdens zijn verblijf in die instellingen of bij die personen, een behandeling in een verplegingsinstelling moet ondergaan."

Wanneer de aanvrager in een instelling verblijft, bedoeld door de wet, moet nagegaan worden of hij rechtstreeks werd overgeplaatst van een andere instelling die eveneens is opgenomen op de lijst. Wanneer hij achtereenvolgens en zonder onderbreking werd opgenomen in verschillende bedoelde instellingen, moet men teruggaan in de tijd en kijken welke zijn allereerste opname was om het bevoegde OCMW te bepalen. Het OCMW dat bevoegd was tijdens zijn allereerste opname blijft bevoegd gedurende het volledige ononderbroken verblijf van de aanvrager in deze instellingen. Dit is de regel van continuïteit van bevoegdheid

Bij opeenvolgende en ononderbroken opnames in verschillende instellingen blijft eenzelfde OCMW bevoegd. Dit betekent concreet dat, wanneer de betrokkene, tijdens zijn opname, ingeschreven is in het bevolkingsregister van de gemeente waar de instelling gevestigd is, steeds zijn vroegere domicilie in aanmerking wordt genomen om te bepalen welk centrum bevoegd is inzake toekenning van de steun. De wijziging van domicilie na de aanvraag heeft geen invloed op de aanwijzing van het bevoegde OCMW ter zake.

De regel van de continuïteit van artikel 2, §3, van de wet van 2 april 1965 is van toepassing wanneer de aanvrager achtereenvolgens en zonder onderbreking werd opgenomen van een instelling X naar een instelling Y, bedoeld door artikel 2, §1, van de wet van 2 april 1965 (opvangtehuis, rusthuis, psychiatrisch ziekenhuis, enz.).

Het OCMW van de gemeente waar de betrokkene als hoofdverblijfplaats was ingeschreven in het bevolkingsregister op het ogenblik van zijn opname in instelling X is bevoegd.

Indien de aanvrager niet **ingeschreven was voor zijn hoofdverblijf** op het ogenblik van zijn eerste opname in instelling X, zijn de paragrafen 1 en 3 van artikel 2 van de wet van 2 april 1965 niet van toepassing. De algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1°, van de wet van 2 april 1965 is dus van toepassing, meer bepaald de gewoonlijke verblijfplaats.

Indien er een **onderbreking** is geweest tussen zijn opname in instelling X en Y bevindt de aanvrager zich na deze onderbreking van het verblijf in de toestand bedoeld door artikel 2, §1 van de wet van 2 april 1965. De territoriale bevoegdheid van het OCMW moet dus bepaald worden overeenkomstig deze specifieke regel, in afwijking van de algemene bevoegdheidsregel. Het OCMW van de gemeente waar de betrokkene als hoofdverblijfplaats was ingeschreven in het bevolkingsregister op het ogenblik van zijn opname in instelling Y is bevoegd.

4. Conflicten inzake studenten

1. Aantal dossiers in 2011

128 dossiers op 566 ontvankelijke dossiers, hetzij 23 %

Nederlandstalige dossiers: 38 op 231 ontvankelijke dossiers, hetzij 16 %

Franstalige dossiers: 90 op 335 ontvankelijke dossiers, hetzij 27 %

De conflicten inzake studenten blijven zeer hoog en dit om verschillende redenen:

- de OCMW's ondervinden moeilijkheden bij de interpretatie van bepaalde sleutelbegrippen zoals:
  - o studies met volledig leerplan;
  - o de "ononderbroken" duur van de studies;
- de complexiteit van de dossiers;
- er zijn vele onderwijstypes, waardoor er soms verwarring ontstaat.

2. Wettelijke bepaling

Art. 2, §6, van de wet van 1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn:

"In afwijking van artikel 1, 1°, is het steunverlenend openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de persoon die een studie volgt in de zin van artikel 11, § 2, a, van de wet van 26 mei 2002 tot instelling van het recht op maatschappelijke integratie, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de student, op het ogenblik van de aanvraag, zijn inschrijving als hoofdverblijfplaats heeft in het bevolkings- of vreemdelingenregister.

Dit OCMW blijft bevoegd voor de gehele ononderbroken duur van de studies. "

De wet voorziet erin dat het OCMW van de gemeente waar de student is ingeschreven, als hoofdverblijfplaats, in het bevolkings- of vreemdelingenregister op het ogenblik dat hij zijn aanvraag indient, bevoegd is. De wet verduidelijkt dat dit OCMW bevoegd blijft "voor de gehele ononderbroken duur van de studies."

Deze bevoegdheidsregel werd uitgelegd in de omzendbrief van 3 augustus 2004 betreffende het recht op maatschappelijke integratie - studenten en het recht op leefloon.

3. Opmerkingen over de toepassing van artikel 2, § 6, van de wet van 2 april 1965

3.1. Toepassingsgebied van artikel 2, § 6, van de wet van 2 april 1965

1) Toepassingsvoorwaarden

De specifieke regel voor studenten is van toepassing wanneer de aanvrager de hoedanigheid heeft van student en aan de volgende voorwaarden voldoet:

- hij moet meerderjarig en minder dan 25 jaar oud zijn
- hij moet zijn ingeschreven in een instelling erkend, georganiseerd of gesubsidieerd door de gemeenschappen om studies met volledig leerplan te volgen
- hij moet ingeschreven zijn, als hoofdverblijfplaats, in het bevolkings- of vreemdelingenregister op het ogenblik van zijn steunaanvraag.

Indien de aanvrager aan een van deze voorwaarden niet beantwoordt, kan deze specifieke regel niet worden toegepast en valt men terug op de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. In dat geval is het OCMW van de gemeente waar de steunaanvrager gewoonlijk verblijft bevoegd.

2) Studies met volledig leerplan:

- Worden gelijkgesteld met studies met volledig leerplan:
  - De dagopleidingen georganiseerd door het onderwijs voor sociale promotie die leiden tot een overeenstemmend getuigschrift van het onderwijs met volledig leerplan
  - L'enseignement secondaire en alternance (CEFA)
  - Leeropleiding voor de middenstand
- Worden niet beschouwd als studies met volledig leerplan:
  - Opleidingen in glijdende uurroosters, avondcursussen.
  - Cursussen gevolgd als vrije student.
  - Cursussen per post, afstandsonderwijs.
  - Onderwijs voor sociale promotie, dagonderwijs, dat niet leidt tot een overeenstemmend getuigschrift van het onderwijs met volledig leerplan
  - Een taalopleiding die niet leidt tot een overeenstemmend getuigschrift van het onderwijs met volledig leerplan
  - Kwalificerende opleidingen
  - Studies gevolgd in onderwijsinstellingen in het buitenland

3) De inschrijving in het register

De student moet ingeschreven zijn, als hoofdverblijfplaats, in het bevolkings- of vreemdelingenregister op het ogenblik van zijn steunaanvraag.

De in aanmerking te nemen inschrijving moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a) De wet verduidelijkt dat het gaat om de inschrijving als "hoofdverblijfplaats". Een inschrijving op een referentieadres komt dus niet in aanmerking.
- b) De inschrijving moet gebeuren in het bevolkings- of vreemdelingenregister. Een inschrijving in het wachtregister komt niet in aanmerking.
- c) Het gaat om de gemeente waar de steunaanvrager effectief is ingeschreven, als hoofdverblijfplaats op het ogenblik dat hij zijn aanvraag heeft ingediend. Een inschrijvingsaanvraag als hoofdverblijfplaats in een bepaalde gemeente volstaat niet.

Een eenvoudige ***aanvraag tot inschrijving*** of een aanvraag tot adreswijziging zal niet in aanmerking worden genomen vóór de domiciliëring effectief wordt. De datum van aanvraag tot adreswijziging mag niet in aanmerking worden genomen voor de bepaling van het bevoegde OCMW. De officiële inschrijving moet in aanmerking worden genomen voor de bepaling van het bevoegde OCMW.

De omzendbrief van de FOD Binnenlandse Zaken van 01/07/2010 houdende de algemene onderrichtingen betreffende het houden van de bevolkingsregisters voorziet erin dat de inschrijvingsdatum in het register in principe de datum is waarop de persoon zijn aanvraag tot adreswijziging heeft ingediend. Deze onderrichtingen betreffende inschrijving met terugwerkende kracht hebben geen invloed op de territoriale bevoegdheid van de OCMW's. De datum van aanvraag tot adreswijziging mag niet in aanmerking worden genomen voor de bepaling van het bevoegde OCMW. De officiële inschrijving op het ogenblik van de aanvraag moet in aanmerking worden genomen voor de bepaling van het bevoegde OCMW.

Bij inschrijving met terugwerkende kracht moet, via code IT 251 van het Rijksregister, gekeken worden naar de datum van de bijwerking van de hoofdverblijfplaats. Via deze datum kan men de datum zien waarop de gemeentelijke administratie de officiële inschrijving heeft gedaan in de nieuwe gemeente na de politie-enquête. Code 251 bepaalt de datum waarop de persoon met terugwerkende kracht is ingeschreven in de nieuwe gemeente. Code 251 is een instrument om de territoriale bevoegdheid van het OCMW te bepalen wanneer het criterium dat in aanmerking moet genomen worden de inschrijving in de gemeentelijke register op een bepaald moment is (de dag van de opname in de instelling).

Toepassing:

- Wanneer de student een steunaanvraag heeft ingediend die voorafgaat aan de datum van bijwerking van de hoofdverblijfplaats (code 251), is het OCMW van de gemeente op het grondgebied waarvan de student gedomicilieerd is op het ogenblik van zijn aanvraag bevoegd en dat OCMW blijft bevoegd tijdens de volledig ononderbroken duur van de studies, zelfs wanneer er alter een inschrijving met terugwerkende kracht is.

Voorbeeld:

- De student is gedomicilieerd in gemeente A.
- Datum van de aanvraag tot adreswijziging voor gemeente B: 18/04/2011
- Code 251: 29/04/2011: datum waarop hij met terugwerkende kracht is ingeschreven in gemeente B.
- Datum van de steunaanvraag: 27/04/2011: op deze datum is hij nog steeds gedomicilieerd in gemeente A, want de adreswijziging wordt slechts uitgevoerd op 29/04/11 (code 251).
- Aangezien de student gedomicilieerd is in gemeente A op het ogenblik van zijn steunaanvraag, is het OCMW van A bevoegd.
- OCMW A blijft bevoegd, zelfs wanneer er later een inschrijving met terugwerkende kracht is in gemeente B op 18/04.

- Wanneer de student een steunaanvraag heeft ingediend die volgt op de bijwerkingsdatum van de hoofdverblijfplaats (code 251), is het OCMW van de gemeente waar de student gedomicilieerd is op het ogenblik van zijn steunaanvraag bevoegd.

Voorbeeld:

- De student is gedomicilieerd in gemeente A.
- Datum van de aanvraag tot adreswijziging voor gemeente B: 18/04/2011
- Code 251: 27/04/2011 : datum waarop hij is ingeschreven in gemeente B met terugwerkende kracht
- Datum van de steunaanvraag: 30/04/2011: op deze datum is hij nog steeds gedomicilieerd in gemeente B. De adreswijziging wordt slechts uitgevoerd op 27/04 (code 251).
- Aangezien de student gedomicilieerd is in gemeente B op het ogenblik van zijn steunaanvraag, is het OCMW van B bevoegd.

4) Andere opmerkingen

Deze regel is van toepassing voor de toekenning van het leefloon en/of van alle vormen van maatschappelijke dienstverlening. Hij is van toepassing op studenten die recht hebben op zowel het recht op maatschappelijke integratie als op het recht op individuele maatschappelijke dienstverlening.

De specifieke bevoegdheidsregel voor de studenten krijgt voorrang op de andere regels (bijvoorbeeld: een student die dakloos is of die in een erkend opvangtehuis verblijft).

In antwoord op een parlementaire vraag⁴ antwoordde de minister dat de bevoegdheidsregel voor studenten prioritair is.

3.2. De regel van de continuïteit van de bevoegdheid

1) De bevoegdheidscontinuïteit van het OCMW van oorspong

- Het OCMW dat bevoegd was om de eerste steunaanvraag van een student te onderzoeken, blijft bevoegd voor de volledige ononderbroken duur van de studies van de betrokkene, zelfs indien dit OCMW geen steun had toegekend aan de betrokkene en de toekenning van steun ten gronde had geweigerd, zelfs wanneer de betrokkene verandert van verblijfplaatsen en domicilie tijdens de studies.
- Het is niet vereist dat het OCMW de steun effectief heeft toegekend op het ogenblik van de aanvraag, om bevoegd te worden voor de gehele duur van de studies. Het volstaat dat er een aanvraag van de student was waarna het O.C.M.W. dat bevoegd was op grond van de specifieke bevoegdheidsregel voor studenten ofwel.
- steun toekende ofwel steun weigerde. Dit centrum zal bevoegd blijven voor de gehele ononderbroken duur van de studies. Het spreekt vanzelf dat de betrokkene zijn recht op maatschappelijke integratie verliest tijdens zijn studies omwille van een gewijzigde situatie, bijvoorbeeld verwerven van een inkomen, en het vervolgens terugkrijgt. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen de bepaling van de bevoegdheid en het onderzoek van de aanvraag ten gronde, dit wil zeggen van het al dan niet toekennen van het recht op maatschappelijke integratie.
- Het feit dat de betrokkene van verblijfplaats en van domicilie wijzigt tijdens de studies wijzigt niet de bevoegdheid.
- Indien OCMW X het studieproject van de betrokkene niet aanvaardt, maar wanneer die beslist om zijn studies voort te zetten, behoudt de betrokkene zijn hoedanigheid van student met volledig leerplan. Het is niet omdat OCMW X het project van de betrokkene om de studies verder te zetten heeft geweigerd dat die zijn hoedanigheid als student verlies en dat de specifieke bevoegdheidsregel voor

---

⁴Kamer, 14/12/2004, CRIV 51 COM 438, vraag nr. V5104722, p.14

studenten niet meer van toepassing is. OCMW X dat bevoegd was en dat de steun aan de student heeft toegekend, blijft bevoegd voor de gehele ononderbroken duur van de studies van de betrokkene.

2) Toepassingsvoorwaarden van de regel van de bevoegdheidscontinuïteit

De bevoegdheidsregel voor studenten is van toepassing wanneer de aanvrager, op het ogenblik van de eerste steunaanvraag, studies met volledig leerplan volgde en voor zijn hoofdverblijf ingeschreven was in het bevolkings- of vreemdelingenregister.

De specifieke bevoegdheidsregel voor studenten van dit artikel is enkel van toepassing wanneer de aanvrager deze twee voorwaarden vervulde op het ogenblik van zijn eerste steunaanvraag.

3) Onderbreking van de studies

De student die studies met volledig leerplan volgt, behoudt zonder onderbreking zijn hoedanigheid van student tot op het ogenblik dat hij zijn studies beëindigt of onderbreekt, of hij laat weten dat hij zijn studies niet wil verder zetten of objectieve elementen aantonen dat het zijn bedoeling is om zijn studies stop te zetten.

De lopende studies worden niet onderbroken door verlofperiodes en schoolvakanties. De steunaanvrager behoudt zijn hoedanigheid van student tijdens de verlofperiode tussen twee opeenvolgende school- of universitaire jaren van zijn studies.

De lopende studies worden evenmin onderbroken wanneer de student tijdelijk geen studies kan volgen omwille van zijn gezondheidstoestand, op voorwaarde dat hij ingeschreven blijft voor het lopende school- of universitaire jaar.

Zoals de voorbereidende werkzaamheden van het ontwerp van wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie hebben verduidelijkt: *"Zolang de persoon zijn studies sinds de aanvraag niet heeft stopgezet is er sprake van een ononderbroken studie. Periodes van ziekte, zittenblijven, heroriënteringen staan het feit van een ononderbroken studie niet in de weg."* De Kamer 2001-2002, DOC 50, 1603/001, p.40).

De student die een school- of academiejaar beëindigt, blijft student tenzij hij niet verder wil studeren, ofwel doordat de betrokkene dit zelf te kennen geeft, ofwel doordat dit door objectieve elementen wordt aangetoond, bijvoorbeeld de inschrijving als werkzoekende.

De student die een lopende studie voortijdig beëindigt - doordat hij dat zelf te kennen geeft of doordat dit door objectieve elementen wordt aangetoond, bijvoorbeeld de inschrijving als werkzoekende - verliest de hoedanigheid van student, ook al beschikt hij nog over een inschrijving in een onderwijsinstelling.

Wanneer de student zijn studies stopzet tijdens het jaar en ze het volgende jaar hervat, is er dan onderbreking van de studies? Alles hangt af van de omstandigheden. Opdat

er onderbreking is van de studies, moet, de persoon de studies, in principe, hebben stopgezet om iets anders te gaan doen en vervolgens besloten hebben om ze te hervatten na een min of meer lange periode.

Indien de student stopt met het volgen van een opleiding, maar werkelijk de bedoeling heeft om de studies met volledig leerplan verder te zetten en zich wil omscholen, verliest hij zijn hoedanigheid van student niet. Er moet nagegaan worden of de aanvrager werkelijk de bedoeling heeft om zijn studies verder te zetten. Men moet hem voldoende tijd laten om een andere opleiding te zoeken, om hem toe te laten zich te herscholen. Het OCMW kan geval per geval de wil onderzoeken van de student om zijn studies al dan niet verder te zetten.

Bij onderbreking van de studies wordt de territoriale bevoegdheid geregeld door het algemene principe van het steunverlenend centrum: het OCMW van de gewoonlijke en effectieve verblijfplaats op het ogenblik van de aanvraag is bevoegd.

Wanneer de betrokkene zijn studies heeft onderbroken, verliest hij zijn hoedanigheid van student tot op het ogenblik dat hij zijn studies met volledig leerplan effectief heeft hervat. De continuïteitsregel is niet van toepassing. De specifieke bevoegdheidsregel voor studenten zal van toepassing zijn wanneer de betrokken zijn studies met volledig leerplan zal hebben hervat.

5. Conflicten inzake asielzoekers en personen die een opvangstructuur verlaten

De territoriale bevoegdheid van de OCMW's voor asielzoekers wordt bepaald door de specifieke bevoegdheidsregels van de artikelen 2, §5, en 2, §8, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

1. Aantal dossiers in 2011

125 dossiers op 566 ontvankelijke dossiers, hetzij 22 %

Nederlandstalige dossiers: 32 op 231 ontvankelijke dossiers, hetzij 14 %

Franstalige dossiers: 93 op 335 ontvankelijke dossiers, hetzij 22 %

In 2011 is het aantal dossiers met betrekking tot de toestand van de asielzoekers sterk gestegen tegenover het jaar 2010.

In 2011 was dit aantal opnieuw sterk toegenomen, omwille van de situatie van de asielzoekers die de opvangstructuren verlieten en geen code 207 hadden. Om het hoofd te bieden aan een sterke overbezetting van het netwerk had Fedasil aan bepaalde categorieën van asielzoekers voorgesteld om een aanvraag tot schrapping te doen van code 207 "opvangstructuur" op vrijwillige basis. Aangezien deze asielzoekers niet meer over "opvang" beschikten in de vorm van materiële hulp in een opvangcentrum of een LOI vroegen zij de maatschappelijke dienstverlening van een OCMW, waaronder de huurwaarborg om zich in een woning te kunnen vestigen wanneer zij het opvangcentrum verlieten. Daardoor hadden de conflicten vooral betrekking op de toepassing van de nieuwe bevoegdheidsregel van artikel 2, §8, van de wet van 2 april 1965 die het bevoegde OCMW bepaalt om de huurwaarborg toe te kennen aan de personen die een opvangstructuur voor vluchtelingen verlaten.

2. De bevoegdheidsregel van artikel 2, §5, van de wet van 1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

1. Wettelijke bepaling

Artikel 2, §5, van de wet van 2 april 1965⁵ werd gewijzigd door artikel 164 van de wet houdende diverse bepalingen van 29 december 2010 (Belgisch Staatsblad van 31.12.2010 - Ed. 3) en bepaalt voortaan dat:

Art. 2, §5, van de wet van 1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn:

"In afwijking van artikel 1, 1°, is bevoegd om maatschappelijke dienstverlening aan een kandidaat-vluchteling of aan een persoon die van de tijdelijke bescherming geniet in het kader van de massale toestroom van ontheemden toe te kennen, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn:

- a) van de gemeente waar hij in het wachtregister is ingeschreven, **voor zover deze inschrijving niet het adres van de Dienst Vreemdelingenzaken of het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen betreft,***
of
- b) van de gemeente waar hij in de bevolkingsregister of in het vreemdelingenregister is ingeschreven.*

Wanneer verschillende gemeenten vermeld zijn in de inschrijving van een kandidaat-vluchteling of van een persoon die van de tijdelijke bescherming geniet in het kader van de massale toestroom van ontheemden is het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente aangeduid als verplichte plaats van inschrijving, bevoegd om hem maatschappelijke dienstverlening toe te kennen.

Niettegenstaande het behoud van de aanduiding van een verplichte plaats van inschrijving houdt deze territoriale bevoegdheid op wanneer:

- ofwel de asielprocedure beëindigd is door het verstrijken van de beroepstermijn tegen een beslissing van het Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen of van de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen of ingevolge het arrest tot verwerping van het beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State tegen een beslissing van het Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen of van de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen;*
- ofwel de tijdelijke bescherming van de ontheemden is beëindigd."*

⁵ De wet van 24 mei 1994 tot oprichting van een wachtregister voor vreemdelingen die zich vluchteling verklaren of die vragen om als vluchteling te worden erkend (B.S. van 21.07.1994) heeft een paragraaf 5 toegevoegd aan artikel 2 van de wet van 02.04.1965 die voorziet in een bijzonder bevoegdheidsregel voor de kandidaat-vluchtelingen.

2. Opmerkingen over de toepassing van artikel 2, § 5, van de wet van 2 april 1965

Wanneer een opvangstructuur wordt aangeduid als verplichte inschrijvingsplaats (code 207) kan de asielzoeker enkel steun krijgen in deze opvangstructuur. Het OCMW is dus niet bevoegd om steun toe te kennen (artikel 57ter van de organieke wet van 08/07/1976 betreffende de OCMW's).

Wanneer een OCMW werd aangeduid als verplichte inschrijvingsplaats (code 207) is dit OCMW, dat code 207 kreeg aangeduide, bevoegd om de steun toe te kennen.

Indien er geen aanduiding is van de verplichte inschrijvingsplaats (code 207) is het OCMW van de gemeente waar de asielzoeker is ingeschreven in het wachtregister bevoegd om de steun toe te kennen (artikel 2, §5, van de wet van 2 april 1965).

2.1. De inschrijving in het wachtregister

Wanneer geen enkel OCMW of opvangstructuur voor asielzoekers werd aangeduid als verplichte inschrijvingsplaats (in code 257) voor de asielzoeker, is het OCMW van de gemeente waar de betrokkene is ingeschreven in het wachtregister bevoegd om de steun toe te kennen (financiële maatschappelijke hulp, eerste huur, enz.).

Wat de inschrijving in het wachtregister betreft, wordt de asielzoeker ingeschreven in het wachtregister van de gemeente waar hij zijn hoofdverblijfplaats heeft (code 001 en 020). Wanneer de asielzoeker niet in staat is om een willekeurige verblijfplaats op te geven op het ogenblik dat hij zijn asielaanvraag indient, wordt hij tijdelijk ingeschreven op het adres van de Dienst Vreemdelingenzaken of van het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen⁶.

Zoals werd opgemerkt tijdens de voorbereidende werkzaamheden van artikel 164 van de wet houdende diverse bepalingen van 29 december 2010, had, wanneer een asielzoeker niet was ingeschreven in het wachtregister op het adres van de Dienst Vreemdelingenzaken of van het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, dit tot gevolg dat de territoriale bevoegdheid van het OCMW van Brussel met het oog op de toekenning van de steun en dit, voor zover er geen aanduiding was van een verplichte inschrijvingsplaats of dat deze aanwijzing geschrapt was bij toepassing van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere soorten vreemdelingen. Overwegende dat de inschrijving, in dit geval, overeenkomt met een fictief adres wil de wijziging van artikel 2, §5, van de wet van 2 april 1965 dit ongemak verhelpen. Er zal geen rekening meer gehouden worden met deze administratieve inschrijving op het adres van de Dienst Vreemdelingenzaken of van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen om de territoriale bevoegdheid van het OCMW te bepalen.

---

⁶ Overeenkomstig de omzendbrief van de Minister van Binnenlandse Zaken van 30 oktober 1995 betreffende het houden van het wachtregister.

Naar aanleiding van de wijziging door artikel 164 van de wet houdende diverse bepalingen van 29 december 2010, verduidelijkt artikel 2, § 5, van de wet van 2 april 1965 voortaan dat *"het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar hij is ingeschreven in het wachtregister, voor zover deze inschrijving niet het adres van de Dienst Vreemdelingenzaken of het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen is"*, bevoegd is.

Zo zal, wanneer de asielzoeker is ingeschreven in het wachtregister op het adres van de Dienst Vreemdelingenzaken of van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, deze administratieve inschrijving niet meer in aanmerking worden genomen voor het bepalen van het bevoegde OCMW.

In dit geval is, aangezien deze inschrijving in het wachtregister niet in aanmerking kan worden genomen, de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1°, van voornoemde wet van toepassing om het bevoegde OCMW te bepalen, behalve wanneer een andere specifieke bevoegdheidsregel, voorzien bij de wet van 2 april 1965, van toepassing is. Bijvoorbeeld, wanneer de asielzoeker beschouwd wordt als dakloze, is het OCMW van de gemeente waar de betrokkene zijn feitelijke verblijfplaats heeft, bevoegd om tussen te komen, krachtens artikel 2, § 7, van de wet van 2 april 1965.

Wanneer de asielzoeker is ingeschreven in het wachtregister op het adres van de Dienst Vreemdelingenzaken en verblijft in een instelling bedoeld in artikel 2, § 1, van de wet van 02/04/65, kan zijn administratieve inschrijving op het adres van de Dienst Vreemdelingenzaken niet in aanmerking worden genomen om de territoriale bevoegdheid van het OCMW te bepalen. In dit geval is de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1°, van voornoemde wet van toepassing om het bevoegde OCMW te bepalen.

2.2. Toepassingsgebied van artikel 2, §5

De specifieke bevoegdheidsregel van artikel 2, § 5, van voornoemde wet is enkel van toepassing op kandidaat-vluchtelingen. Deze bepaling is niet van toepassing op de personen die een erkenning hebben ontvangen van het statuut van vluchteling, een subsidiaire bescherming, een regularisatie van het verblijf of een ontvankelijkheid van hun regularisatie van het verblijf op basis van artikel 9ter van de wet van 15/12/1980 en op de personen waarvan de asielprocedure negatief werd beëindigd en die illegaal op het grondgebied verblijven.

Wanneer de persoon erkend is als vluchteling door een beslissing van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen, heeft hij niet meer het statuut van kandidaat-vluchteling vanaf de datum van de beslissing tot erkenning van het statuut van vluchteling⁷, en is artikel 2, § 5, van de wet van 2 april 1965 niet meer van toepassing. Wanneer de betrokkene geregulariseerd is voor het einde van de asielprocedure is er eveneens een substantiële wijziging. De geregulariseerde vreemdeling is legaal vanaf de beslissing van de Minister.

---

⁷ Krachtens de wet van 15/12/1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wordt de kandidaat-vluchteling erkend als vluchteling op de datum van de beslissing tot erkenning van de hoedanigheid van vluchteling van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen.

Wanneer de asielprocedure is afgelopen, heeft de inschrijving in het wachtregister geen enkel belang meer. Op dat ogenblik moet de bevoegdheid worden beoordeeld overeenkomstig de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1° van de wet van 2 april 1965. Die bepaalt dat het OCMW van de gemeente van de gewoonlijke verblijfplaats van de steunaanvrager bevoegd is om tussen te komen.

2.3. Personen die illegaal op het grondgebied verblijven

Voor de personen die illegaal op het grondgebied verblijven, is de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1° van de wet van 2 april 1965 van toepassing. Die bepaalt dat het OCMW van de gemeente op wier grondgebied zich de persoon bevindt die bijstand behoeft, zijn hoofdverblijfplaats heeft, bevoegd is om tussen te komen.

Voor de uitzonderlijke gevallen waarin het effectief niet zou mogelijk blijken om de gewoonlijke verblijfplaats te bepalen van een illegaal persoon die dringende medische hulp heeft ontvangen in een verplegingsinstelling, kan de zorgverstrekker de aanvraag tot tenlasteneming van de steun ten gunste van de persoon indienen bij het OCMW waar de medische zorg werd verstrekt (*Omzendbrief van 09/07/2002 betreffende de dringende medische hulp verstrekt aan vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven - bevoegdheidsregeling*).

3. De bevoegdheidsregel van artikel 2, § 8, van de wet van 2 april 1965 voor de toekenning van een huurwaarborg aan de personen die een opvangstructuur verlaten.

1. Wettelijke bepaling

Wanneer de personen een opvangstructuur voor asielzoekers verlaten en geen code 207 meer ontvangen, is voortaan een specifieke territoriale bevoegdheidsregel van de OCMW's voorzien voor de toekenning van de huurwaarborg.

Zo werd een nieuwe paragraaf 8 ingevoegd in artikel 2 van de wet van 02/04/1965 door artikel 6 van de programmawet van 22 december 2008 (BS 29.12.2008) die in werking is getreden op 8 januari 2009.

Het nieuwe artikel 2, §8, van de wet van 1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn bepaalt dat:

"In afwijking van artikel 1, 1°, is het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de woonst zich bevindt waarvoor de betrokkene de huurwaarborg vraagt, bevoegd om deze hulp te verlenen bij het verlaten van een opvangstructuur in de zin van artikel 2, 10°, van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen.."

2. Opmerkingen over de toepassing van artikel 2, § 8, van de wet van 02/04/65

2.1. Toepassingsgebied van artikel 2, § 8, van de wet van 02/04/65

1) Wat de geholpen persoon betreft

De bevoegdheidsregel van artikel 2, §8, van de wet van 02/04/65 is van toepassing op alle personen die het recht hebben om een opvangstructuur te verlaten, in de zin van artikel 2, 10° van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, of het nu gaat om erkende vluchtelingen, geregulariseerden of asielzoekers.

2) Wat de aard van de steun betreft

De gevraagde steun is een huurwaarborg toe te kennen bij het verlaten van een opvangstructuur.

Wat de anderen soorten steun betreft die eventueel kunnen worden toegekend aan een asielzoeker (financiële steun, eerste huur, installatiepremie), is artikel 2, § 5, lid 1, van de wet van 2 april 1965 van toepassing om het bevoegde OCMW te bepalen om deze steunaanvraag te onderzoeken, aangezien de asielprocedure van de betrokkene nog steeds loopt. Het OCMW van de gemeente waar de asielzoeker is ingeschreven in het wachtregister is bevoegd om zijn steunaanvraag (financiële steun, eerste hulp, installatiepremie) te onderzoeken.

3) Wat het ogenblik van de steunaanvraag betreft

De gevraagde steun moet worden toegekend bij het verlaten van een opvangstructuur. De aanvraag tot toekenning van een huurwaarborg moet dus worden ingediend voor het verlaten van de opvangstructuur.

Zoals werd verduidelijkt tijdens de voorbereidende werkzaamheden van artikel 6 van de programmawet van 22 december 2008 ⁸, is deze specifieke regel niet van toepassing wanneer de persoon de opvangstructuur reeds heeft verlaten en zich reeds in een woning heeft gevestigd of dakloos is geworden.

Deze regel is van toepassing wanneer de asielzoeker een aanvraag indient tot toekenning van een huurwaarborg met het oog op het verlaten van de opvangstructuur. Hij is dus niet van toepassing wanneer de persoon niet meer in de opvangstructuur verblijft en deze reeds heeft verlaten op het ogenblik van de invoering van zijn aanvraag tot huurwaarborg.

---

⁸ Doc. Parl. Kamer, nr. 52/1608/001, p.11.

2.2. Het OCMW bevoegd voor de huurwaarborg

Wanneer een persoon het recht heeft om een opvangstructuur te verlaten en hij een aanvraag tot huurwaarborg heeft ingediend om de opvangstructuur te kunnen verlaten en zich in een woning te vestigen, is de specifieke bevoegdheidsregel van artikel 2, § 8, van de wet van 2 april 1965 van toepassing om het bevoegde OCMW te bepalen om de aanvraag tot huurwaarborg te onderzoeken.

Het OCMW van de gemeente waar de woning zich bevindt waarvoor de betrokkene de huurwaarborg aanvraagt en waarin hij zich zal vestigen na het verlaten van het opvangcentrum is bevoegd om de huurwaarborg te onderzoeken.

2.3. Het OCMW dat bevoegd is om de andere vormen van maatschappelijke hulp dan de huurwaarborg toe te kennen aan de personen die de opvangstructuren verlaten

1) Kandidaat-vluchtelingen

Artikel 2, §5, lid 1, van de wet van 2 april 1965 is van toepassing op het bevoegde OCMW te bepalen, aangezien de asielprocedure van de betrokkene nog steeds loopt.

Het OCMW van de gemeente waar de asielzoeker is ingeschreven in het wachtregister is bevoegd om zijn steunaanvraag (financiële steun, eerste hulp, installatiepremie) te onderzoeken.

2) Andere personen dan de kandidaat-vluchtelingen

Het gaat om personen die een aanvraag indienen voor eerste huur, installatiepremie en/of financiële maatschappelijke hulp wanneer zij het recht hebben om de opvangstructuur te verlaten, omdat zij:

- de erkenning van het statuut van vluchteling hebben ontvangen,
- de regularisatie van het verblijf hebben ontvangen,
- de ontvankelijkheid hebben ontvangen van de regularisatieaanvraag van het verblijf die werd ingediend op basis van artikel 9ter van de wet van 15/12/1980

A. Aanvraag van eerste huur

Wat de aanvraag van eerste huur betreft, van de andere personen dan de asielzoekers (de erkende vluchtelingen of geregulariseerden) die een opvangstructuur verlaten, heeft de wetgever geen specifieke regel bepaald om het bevoegde OCMW te bepalen voor deze steunaanvraag en daarom is de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1, van de wet van 02/04/1965 van toepassing.

Merk op dat de eerste huur een financiële maatschappelijke steun vormt waardoor de persoon zich definitief kan vestigen in een woning die zijn gewoonlijke verblijfplaats vormt nadat hij het opvangcentrum heeft verlaten en waarvoor hij een huurwaarborg heeft ontvangen.

Bijgevolg is, wanneer een geregulariseerde een woning gevonden heeft die zich in gemeente X bevindt en een aanvraag voor eerste huur heeft ingediend, het OCMW van gemeente X, krachtens artikel 1, 1, van de wet van 02/04/1965, bevoegd om zijn aanvraag te onderzoeken, aangezien de betrokkene zijn gewoonlijke verblijfplaats vestigt in een woning die is gelegen in gemeente X en waarvoor hij steun ontvangen heeft van het OCMW van X voor het toekennen van de huurwaarborg.

B. De aanvraag van een installatiepremie

Wat de toekenning van de installatiepremie betreft, worden andere personen dan de asielzoekers die de opvangstructuur verlaten beschouwd als daklozen. Zij hebben dus recht op een installatiepremie wanneer zij de hoedanigheid van dakloze verliezen en in een woning intrekken die dienst doet als gewoonlijke en hoofdverblijfplaats.

Krachtens de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1, van de wet van 02/04/1965 is het OCMW van de gemeente waar de persoon zijn gewoonlijke verblijfplaats heeft bevoegd om de installatiepremie toe te kennen. Het OCMW van de gemeente waar de woning zich bevindt waarin de persoon zich heeft gevestigd en zijn gewoonlijke verblijfplaats heeft, is bevoegd.

Wanneer de persoon nog in het lokale opvanginitiatief verblijft op het ogenblik van zijn aanvraag tot installatiepremie, heeft hij nog geen recht op een installatiepremie, aangezien hij zijn hoedanigheid van dakloze nog niet heeft verloren, omdat hij een woning bezet. Bijgevolg kan geen enkel OCMW als bevoegd worden aangeduid om zijn aanvraag tot installatiepremie te onderzoeken. De betrokkene zou een aanvraag tot installatiepremie kunnen indienen bij het OCMW van gemeente X, wanneer hij zijn hoedanigheid van dakloze verloren heeft door zich in zijn woning te vestigen gelegen in gemeente X.

In functie van het recht op leefloon of het recht op individuele maatschappelijke dienstverlening die kunnen worden toegekend aan de betrokken persoon, valt de premie onder verschillende normatieve bepalingen:

- *voor de persoon die het recht op leefloon geniet*, zoals, bijvoorbeeld een erkende vluchteling, moet artikel 14, §3, van de wet van 26 mei 202 betreffende het recht op maatschappelijke integratie worden toegepast.
- *voor de persoon die het recht op maatschappelijke dienstverlening geniet*, bijvoorbeeld voor een persoon waarvan het verblijf geregulariseerd wordt of die subsidiaire bescherming geniet, moet het koninklijk besluit van 21 september 2004 tot toekenning van een installatiepremie door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen, worden toegepast.

C. De aanvraag tot financiële maatschappelijke steun

Wanneer de betrokkene een aanvraag indient tot financiële maatschappelijke steun, terwijl hij de opvangstructuur nog niet heeft verlaten, geniet hij reeds materiële steun in de opvangstructuur, die hem de noodzakelijke steun moet waarborgen om een menswaardig leven te leiden. Het is dus de taak van het OCMW om er de gevolgen uit te trekken bij het onderzoek van de staat van behoeftigheid van de betrokkene in functie van de toekenningsvoorwaarden van de financiële maatschappelijke steun. In principe heeft hij geen recht op maatschappelijke steun van een OCMW zolang hij in een opvangstructuur verblijft.

6. Conflicten betreffende daklozen

1. Aantal dossiers in 2011

29 dossiers op 566 ontvankelijke dossiers, hetzij 5 %

Nederlandstalige dossiers: 16 op 231 ontvankelijke dossiers, hetzij 7 %

Franstalige dossiers: 13 op 335 ontvankelijke dossiers, hetzij 4 %

Dit soort dossiers is statistisch het laagste en lijkt niet meer voor veel vragen te zorgen voor de OCMW's.

2. Wettelijke bepaling

Art. 2, §7, van de wet van 1965 april betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn:
"In afwijking van artikel 1, 1°, is bevoegd om maatschappelijke dienstverlening aan een dakloze persoon die niet verblijft in een instelling als bedoeld in § 1 toe te kennen, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de betrokkene zijn feitelijke verblijfplaats heeft.

3. Opmerkingen over de toepassing van artikel 2, § 7, van de wet van 2 april 1965

3.1. Begrip dakloze

Onder dakloze moet verstaan worden, de persoon die niet over een eigen woongegelegenheid beschikt, die niet de middelen heeft om daar op eigen krachten voor te zorgen en daardoor geen verblijfplaats heeft of die tijdelijk in een tehuis verblijft in afwachting dat hem een eigen woongegelegenheid ter beschikking wordt gesteld. Zijn hier ook inbegrepen, de personen die voorlopig opgevangen worden door particulieren om hen tijdelijk en kortstondig uit de nood te helpen, in afwachting dat betrokkenen een eigen woongegelegenheid ter beschikking hebben. Een dakloze persoon die daarentegen op een duurzame wijze gaat samenwonen met iemand verliest zijn hoedanigheid van dakloze⁹.

Het komt het OCMW toe om de aanvrager al dan niet te kwalificeren als dakloze.

---

⁹ Omzendbrief van 07/05/2007 betreffende de wet van 26 oktober 2006 tot wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, tot aanmoediging van de inspanning die een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn levert voor de integratie van daklozen.

3.2. Het bevoegde OCMW

Het bevoegde OCMW om een dakloze te hulp te komen is het OCMW van de gemeente waar de dakloze zijn feitelijke verblijfplaats heeft, zelfs wanneer hij niet permanent in deze gemeente verblijft en zelfs wanneer hij gedomicilieerd is in een andere gemeente of ingeschreven is op een referentieadres bij een ander OCMW.

De moeilijkheden hebben vooral te maken met discussies over de feitelijke verblijfplaats van de dakloze op het ogenblik van zijn steunaanvraag. Om het bevoegde OCMW te bepalen, moet men zich baseren op de feitelijke toestand op het moment van de steunaanvraag. Deze feitelijke verblijfplaats onderscheidt zich van het begrip gewoonlijke verblijfplaats die wordt toegepast op personen waarvan het verblijf op het grondgebied van de gemeente een blijvend duurzaam karakter heeft.

3.3. Het referentieadres

Het referentieadres bepaalt de territoriale bevoegdheid van een OCMW niet. Wanneer een dakloze een referentieadres heeft bij OCMW X, mag OCMW Y de inschrijving als referentieadres in de andere gemeente X niet aanwenden om de maatschappelijke dienstverlening te weigeren, terwijl de dakloze reeds zijn feitelijke verblijfplaats heeft op haar grondgebied.

3.4. De dakloze verblijft in één van de instellingen bedoeld in artikel 2, §1, van dezelfde wet

De wet voorziet erin dat wanneer de dakloze verblijft in een van de instellingen bedoeld in artikel 2, §1, van dezelfde wet (erkend opvangtehuis, psychiatrisch ziekenhuis, erkend rusthuis, enz.), de bevoegdheidsregel van artikel 2, §1, van toepassing is. Het OCMW van de gemeente waar de dakloze was ingeschreven op het ogenblik van zijn opname in de instelling is bevoegd.

Wanneer de dakloze niet ingeschreven is in de registers of geen inschrijving heeft "als hoofdverblijfplaats", maar een inschrijving heeft als "referentieadres", zal men terugvallen op de algemene bevoegdheidsregel van de gewoonlijke verblijfplaats. Het zal het OCMW van de plaats zijn waar de betrokken instelling gevestigd is die bevoegd zal zijn.

IV. Acties en voorstellen van de Dienst Bevoegdheidsconflicten om de OCMW's te helpen bij het behandelen van de bevoegdheidsconflicten

Om de OCMW's zo goed mogelijk te informeren, heeft de Dienst Bevoegdheidsconflicten een aantal FAQ's opgesteld en op de website geplaatst van de POD Maatschappelijke Integratie m.b.t. de diverse territoriale bevoegdheidsregels van de OCMW's.

In het belang van de steunaanvrager geeft de dienst proactief adviezen aan de OCMW's over de concrete toepassing van deze verschillende regels in specifieke situaties, zodat bevoegdheidsconflicten tussen OCMW's kunnen worden vermeden.

Met het oog op de administratieve vereenvoudiging en de verbetering van de procedure tot oplossing van bevoegdheidsconflicten, wordt gebruik gemaakt van de elektronische handtekening en verloopt de communicatie naar de OCMW's via elektronische weg.

Om onmiddellijk over alle juridische en feitelijke elementen te kunnen beschikken om met alle kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen, heeft de Dienst Bevoegdheidsconflicten het **aanvraagformulier** tot regeling van een bevoegdheidsconflict aangepast, zodat de OCMW's duidelijke informatie bezorgen over de toestand van de steunaanvrager door het formulier in te vullen.

=====